

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Кафедра органічної та фармацевтичної хімії

На правах рукопису

ПРОКОПЧУК ТЕТЯНА ОЛЕКСАНДРІВНА
СИНТЕЗ ТА СТРУКТУРНА МОДИФІКАЦІЯ S-АЛКІЛ-3,4,5,6-
ТЕТРАГІДРОПРИМІДИН-2-ТІОНУ

Спеціальність: 102 «Хімія»

Освітньо-професійна програма «Хімія»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:

САЛІЄВА ЛЕСЯ МИКОЛАЇВНА,

кандидат хімічних наук

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № _____

Засідання кафедри органічної

та фармацевтичної хімії

від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри

доц. Сливка Н.Ю.

ЛУЦЬК – 2024

АНОТАЦІЯ

Прокопчук Т.О. Синтез та структурна модифікація s-алкіл-3,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-тіону. Спеціальність 102 «Хімія». – Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2024 р.

Робота присвячена розробці ефективного та препаративно зручного методу синтезу 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів та частково гідрованих піримідо[2,1-*b*]тіазинів.

Реакцією алкілювання тетрагідропіримідин-2(1*H*)-тіону із низкою алкіл галогенідів (аліл бромід, пропаргіл бромід та цинаміл хлорид) у розчині етанолу за кімнатної температури синтезовано відповідні гідрогалогеніди 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів.

Підібрано оптимальні умови алкілювання тетрагідропіримідин-2(1*H*)-тіону цинаміл хлоридом у спиртовому розчині за присутності КОН з отриманням 2-цинамілтіо-3,4,5,6-тетрагідропіримідину у вигляді «вільної основи».

Показано, що бромовання гідрогалогенідів 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів молекулярним бромом в оцтовій кислоті за кімнатної температури супроводжується електрофільним приєднанням галогену з утворенням гідрогалогенідів 2-2,3-дибромалкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів.

Знайдено, що при обробці синтезованого продукту приєднання NaOAc у розчині ДМСО при 50 °C впродовж 30 хв відбувається внутрішньомолекулярна циклізація до гідроброміду 3-бром-2,3,4,6,7,8-гексагідропіримідо[2,1-*b*]тіазину.

Ключові слова: тетрагідропіримідин-2(1*H*)-тіон, 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідини, гексагідропіримідо[2,1-*b*][1,3]тіазини, алкілювання, електрофільне приєднання, внутрішньомолекулярна циклізація.

SUMMARY

Prokopchuk T.O. Synthesis and structural modification of S-alkyl-3,4,5,6-tetrahydropyrimidin-2-thione. Specialty 102 "Chemistry." – Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, 2024.

The work is devoted to the development of an efficient and drug-friendly method for the synthesis of 2-alkylthio-1,4,5,6-tetrahydropyrimidines and partially hydrogenated pyrimido[2,1-*b*]thiazines.

The corresponding hydrohalides of 2-alkylthio-1,4,5,6-tetrahydropyrimidine-2(1*H*)-thione were synthesized by the alkylation reaction of tetrahydropyrimidine-2(1*H*)-thione with a series of alkyl halides (allyl bromide, propargyl bromide and cyanamyl chloride) in ethanol solution at room temperature.

The optimal conditions for the alkylation of tetrahydropyrimidine-2(1*H*)-thione with cyanamyl chloride in an alcohol solution in the presence of KOH were selected to obtain 2-cyanamylthio-3,4,5,6-tetrahydropyrimidine as a "free base".

It has been shown that the bromination of 2-alkylthio-1,4,5,6-tetrahydropyrimidine hydrohalides with molecular bromine in acetic acid at room temperature is accompanied by electrophilic halogen addition to form 2-2,3-dibromalkylthio-1,4,5,6-tetrahydropyrimidines.

It was found that the intramolecular cyclization of the synthesized NaOAc addition products in DMSO solution at 50 °C for 30 min leads to the formation of 3-bromo-4-R-2,3,4,6,7,8-hexahydropyrimido[2,1-*b*][1,3]thiazines.

Key words: tetrahydropyrimidine-2(1*H*)-thione, 2-alkylthio-1,4,5,6-tetrahydropyrimidines, hexahydropyrimido[2,1-*b*][1,3]thiazines, alkylation, electrophilic addition, intramolecular cyclization.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	5
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. МЕТОДИ СИНТЕЗУ ПІРИМІДО[2,1- <i>b</i>][1,3]ТІАЗИНІВ (літературний огляд).....	8
1.1 Отримання конденсованих похідних піримідо[2,1- <i>b</i>][1,3]тіазинів.....	8
1.2 Синтез поліциклічних піримідо[2,1- <i>b</i>][1,3]тіазинів.....	12
1.3. Отримання частково гідрованих піримідо[2,1- <i>b</i>][1,3]тіазинів.....	13
РОЗДІЛ 2. СИНТЕЗ ТА СТРУКТУРНА МОДИФІКАЦІЯ <i>S</i> -АЛКІЛ-3,4,5,6- ТЕТРАГІДРОПІРИМІДИН-2-ТІОНУ (обговорення результатів).....	16
2.1. Реакції алкілювання тетрагідропіримідин-2(1 <i>H</i>)-тіону.....	16
2.2. Реакції бромовання 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів.....	25
2.3. Внутрішньомолекулярна циклізація гідроброміду 2-[(2,3- дибромопропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину.....	29
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА.....	31
3.1. Експериментальна частина до підрозділу 2.1.....	31
3.2. Експериментальна частина до підрозділу 2.2.....	32
3.3. Експериментальна частина до підрозділу 2.3.....	33
ВИСНОВКИ.....	34

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ДМСО- d_6	Дейтерований диметилсульфоксид
м.ч.	Мільйонна частка
ТМС	Тетраметилсилан
Δ	Хімічний зсув
J або КССВ	Константа спін-спінової взаємодії
Спектр ЯМР (^1H)	Спектр ядерного магнітного резонансу на ядрах ^1H
Спектр ЯМР (^{13}C)	Спектр ядерного магнітного резонансу на ядрах ^{13}C
Т.топл.	Температура топлення

ВСТУП

Актуальність теми. Синтез гетероциклічних сполук є важливим напрямком досліджень в органічній хімії, що обумовлено їх широким застосуванням у фармації, сільському господарстві, матеріалознавстві тощо [1]. Значний інтерес викликають азото- та сірковмісні гетероцикли, оскільки ці елементи надають унікальні електронні та стеричні властивості, які підвищують реакційну здатність та стабільність отриманих сполук [2]. *N,S*-вмісні гетероциклічні системи часто демонструють виражену фармакологічну дію, що робить їх ключовими мішенями для пошуку та розробки лікарських засобів [1].

Крім того, присутність як азоту, так і сірки в гетероциклічних системах впливає на ліпофільність, біодоступність та метаболічну стабільність сполуки, що є критично важливими властивостями для потенційних терапевтичних агентів [4].

Мета і завдання даної роботи: Мета роботи полягала у створенні ефективних та препаративно зручних варіантів до синтезу піримідо[2,1-*b*][1,3]тіазину.

Для досягнення поставленої мети необхідно було розв'язати такі завдання:

- дослідити реакції алкілювання тетрагідропіримідин-2(1*H*)-тіону алкілгалогенідами;
- провести реакції електрофільного приєднання молекулярного броду до кратного зв'язку гідрогалогенідів 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідину;
- синтезувати гідробромід 3-бром-2,3,4,6,7,8-гексагідропіримідо[2,1-*b*]тіазину реакцією внутрішньомолекулярної циклізації гідроброміду 2-[(2,3-дибромпропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину.

Об'єкти дослідження – гідрогалогеніди 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів, гідрогалогеніди 2-[(2,3-дибром-3-*R*-пропіл)тіо]-1,4,5,6-]-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів, гідробромід 3-бром-2,3,4,6,7,8-гексагідропіримідо[2,1-*b*]тіазину.

Предмет дослідження – реакції алкілювання, електрофільного приєднання та внутрішньомолекулярної циклізації, ЯМР ^1H - та ^{13}C - спектроскопія, хроматомас-спектрометрія, елементний аналіз.

Елементи наукової новизни – вперше синтезовано гідрогалогеніди 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів, гідрогалогеніди 2-[(2,3-дибром-3-*R*-пропіл)тіо)-1,4,5,6-]-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів, гідробромід 3-бром-2,3,4,6,7,8-гексагідропіримідо[2,1-*b*]тіазину.

Апробація результатів та публікацій: результати роботи були представлені на XXVI Українській конференції з органічної та біоорганічної хімії (м. Ужгород, 16-20 вересня 2024 року).

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИ СИНТЕЗУ ПРИМІДО[2,1-*b*][1,3]ТІАЗИНІВ (літературний огляд)

1.1 Отримання конденсованих похідних піримідо[2,1-*b*][1,3]тіазинів

В роботі [5] описано багатокomпонентний однореакторний метод синтезу 3,4-дигідро-2*H*,6*H*-бенз[*e*]піримідо[2,1-*b*][1,3]тіазинів **3** взаємодією дисульфіду **1** та ізоціанідів **2** у присутності ініціатора азобісізобутиронітрилу (AIBN), окисника *N*-хлорсукциніміду (NCS) та основи Et₃N.

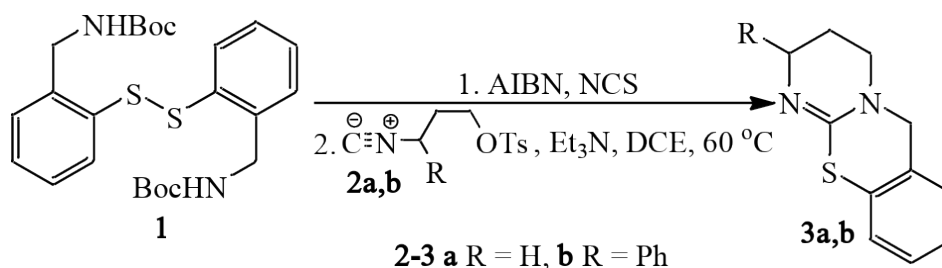

Схема 1.1.1.

Оптично чистий (*S*)-6-феніл-3,4-дигідро-2*H*,6*H*-бенз[*e*]піримідо[2,1-*b*][1,3]тіазин **6** отримано шляхом термолізу сульфоксиду **4** та ізоціаніду **5** у толуені. [6]

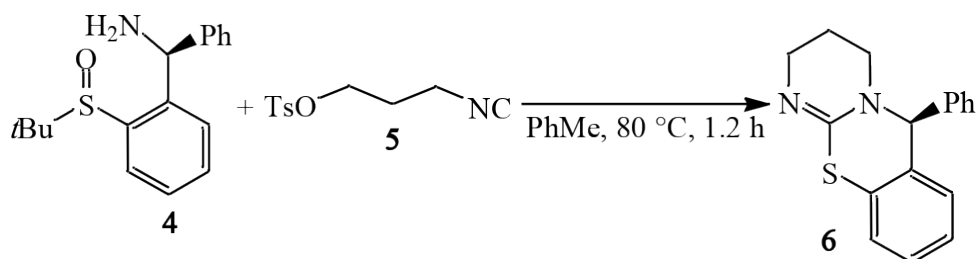

Схема 1.1.2.

Неочікуваним методом отримання 3,4-дигідро-2*H*,6*H*-піримідо[2,1-*b*][1,3]бензотіазин-6-ону **8** виявилось перегрупування 3,4-дигідро-2*H*,6*H*-піримідо[1,2-*c*][1,3]бензотіазин-6-іміну **7** шляхом гідролізу зв'язку C=NH під дією DMSO. [7]

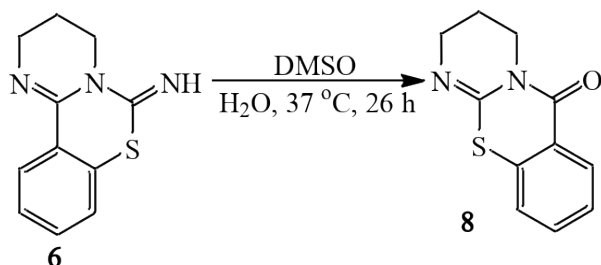

Схема 1.1.3.

Розроблено Cu(I)-каталізований ефективний каскадний метод синтезу піримідо[2,1-*b*][1,3]бензотіазинонів **11** із тетрагідропіримідин-2(1*H*)-тіонів **9a,b** та метил 2-йодобензоатів **10a-e** за допомогою реакції C-S-сполучення/амідування. [8]

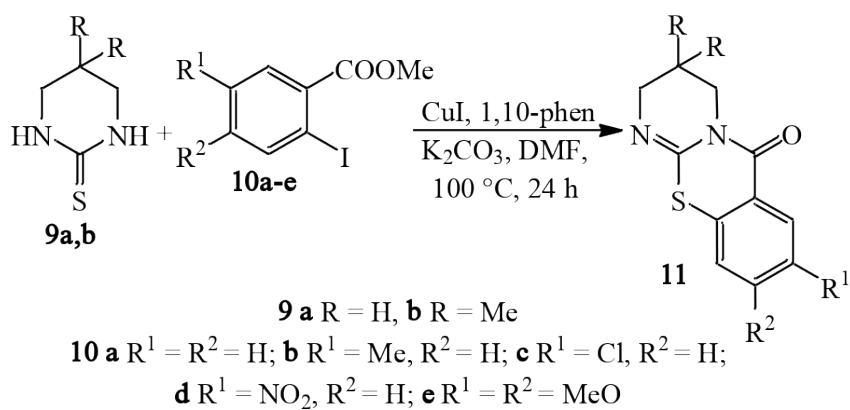

Схема 1.1.4.

Автори роботи [9] для отримання 3,4-дигідро-[1,3]тіазино[2,3-*b*]хіназолін-6(2*H*)-ону **15** використали умови фазового каталізу в реакції 2-тіоксо-2,3-дигідрохіназолін-4(1*H*)-ону **13** з 1,3-дибромопропаном **14**.

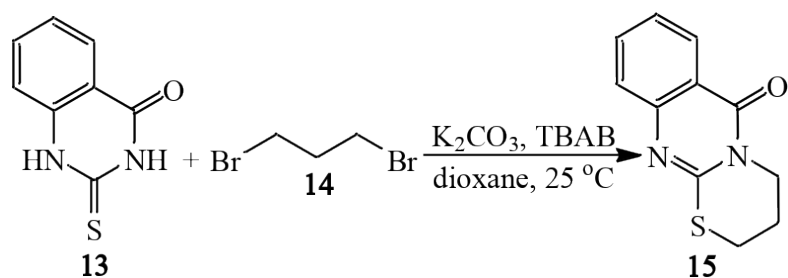
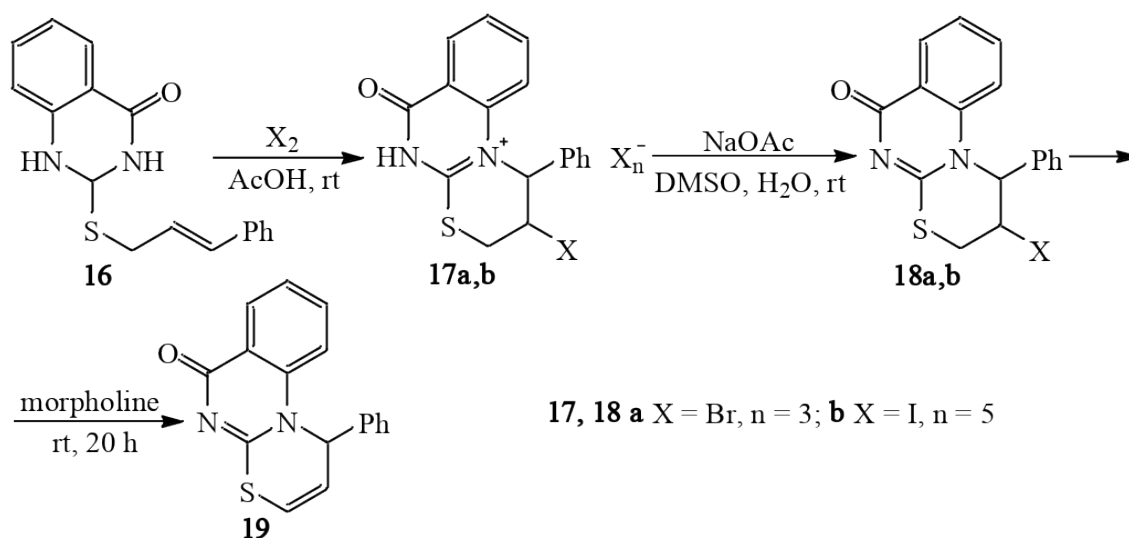

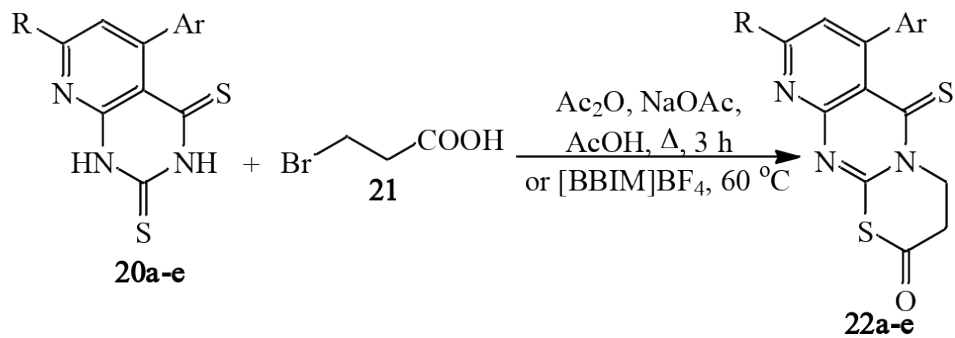
Схема 1.1.5.

S-Динамілзаміщений хіназолін-4-он **16** виявився зручним субстратом для реалізації реакції електрофільної внутрішньомолекулярної циклізації та синтезу тіазинохіназолінонів **18**, **19**. Так, при дії молекулярного бром та йоду в AcOH на сполуку **16** утворюються відповідні імінієві солі **17a,b** ангулярної будови. Подальша обробка яких NaOAc у середовищі DMSO-вода за кімнатної температури дає 2-бром- та 2-йод-1-феніл-2,3-дигідро-[1,3]тіазино[3,2-*a*]хіназолін-6(1*H*)-они **18**. Дегідрогалогенування останніх при дії морфолілу приводить до утворення 1-феніл-1*H*-[1,3]тіазино[3,2-*a*]хіназолін-6-ону **19**. [10]

Схема 1.1.6.

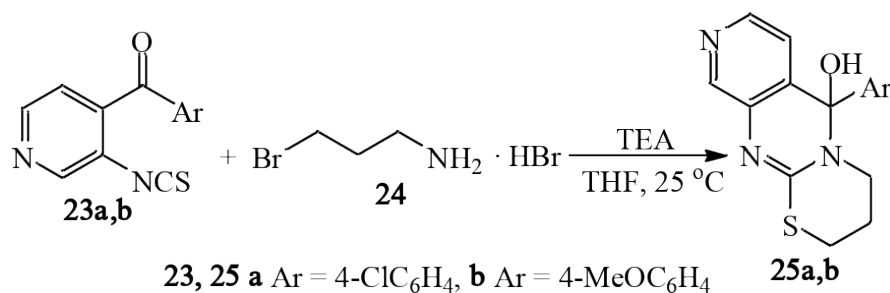
Циклоконденсацією піридо[2,3-*d*]піримідин-2,4(1*H*,3*H*)-дитіону **20a** із 3-бромпропановою кислотою **21** у киплячій льодяній кислоті за присутності системи Ac₂O/NaOAc отримано відповідний 5-тіоксо-7,8-дигідропіридо[2',3':4,5]піримідо[2,1-*b*][1,3]тіазин-9-он **22a**. [11] Натомість, автори праці [12] для реалізації циклоконденсації та синтезу 5-тіоксо-7,8-дигідропіридо[2',3':4,5]піримідо[2,1-*b*][1,3]тіазин-9-онів **22b-e** використали іонну рідину [BVIM]BF₄.

20, 22 a R = pyridin-2-yl, Ar = 4-ClC₆H₄; **b** R = Ph, Ar = Ph; **c** R = Ph, Ar = 4-ClC₆H₄;
d R = 4-NO₂C₆H₄, Ar = 4-ClC₆H₄; **e** R = furan-2-yl, Ar = 4-ClC₆H₄

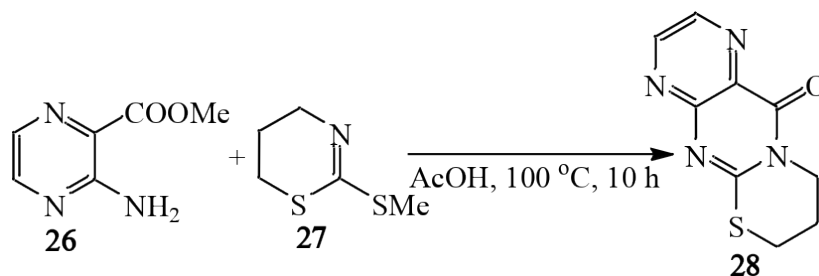
Схема 1.1.7.

Синтез 3,4-дигідро-2*H*,6*H*-піридо[3',4':4,5]піримідо[2,1-*b*][1,3]тіазинів **25a,b** реалізовано взаємодією арил(3-ізоціанатопіридин-4-іл)метанонів **23a,b** із гідробромідом 3-бромпропанаміну **24** у розчині ТГФ за присутності триетиламіну (TEA). [13]

Схема 1.1.8.

Зручний одностадійний синтез 8,9-дигідро-[1,3]тіазино[2,3-*b*]птеридин-11(7*H*)-ону **28** базується на реакції метил 3-амінопіразин-2-карбоксилату **26** з імінотіоацеталем **27** при кип'ятінні у льодяній АсОН. [14]

Схема 1.1.9.

1.2 Синтез поліциклічних піримідо[2,1-*b*][1,3]тіазинів

Однореакторний двостадійний метод синтезу 5*H*,12*H*-хіназоліно[3,2-*a*][3,1]бензотіазин-5,12-діонів **31** розроблено на основі взаємодії ізатового ангідриду **29**, антранілових кислот **30** та CS₂ при кип'ятінні в спирті у присутності KOH. [15]

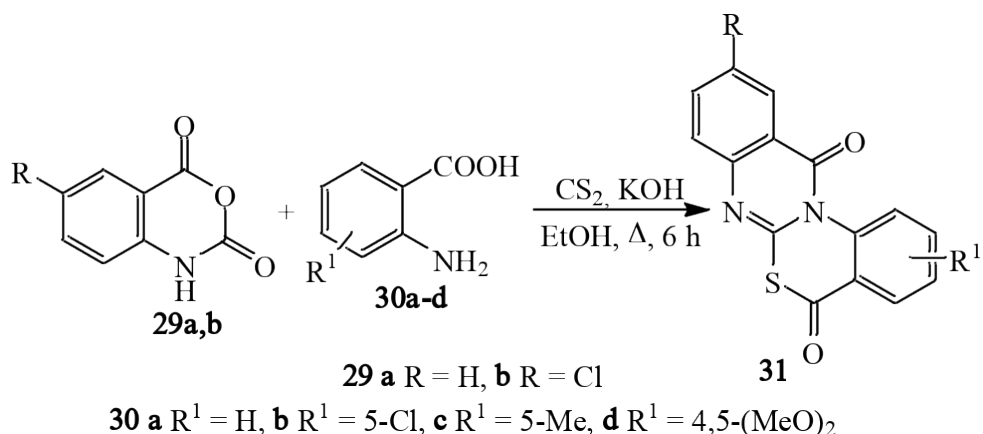

Схема 1.2.1.

Си-каталізована реакція перехресного сполучення Ульмана 1*H*-перимідин-2(3*H*)-тіону **32** та 1,8-дііодонафталену **33** була вдало використана для побудови поліциклічної системи **34**. [16]

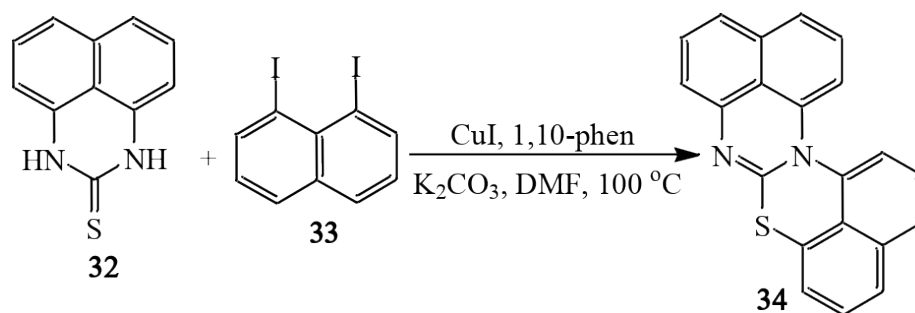

Схема 1.2.2.

У роботі [17] описано зручний та ефективний регіоселективний синтез піримідо[4',5':4,5][1,3]тіазино[3,2-*a*]перимідину **36** шляхом міжмолекулярної гетероциклізації 1*H*-перимідин-2(3*H*)-тіону **32** та 2,4-дихлор-5-(хлорметил)-6-метилпіримідину **35** у розчині ДМФА за присутності K₂CO₃.

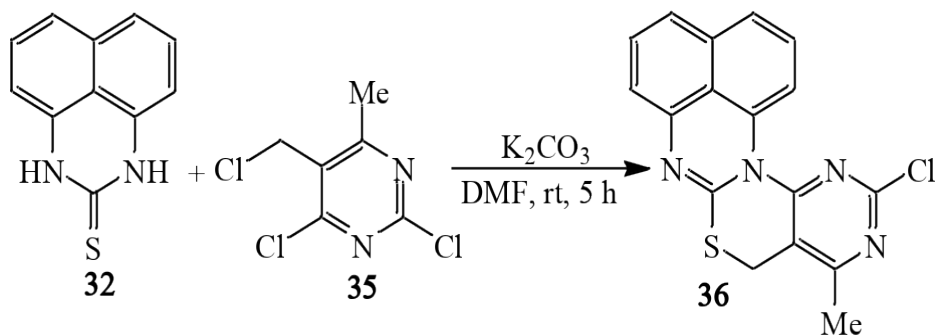

Схема 1.2.3.

1.3. Отримання частково гідрованих піримідо[2,1-*b*][1,3]тіазинів

Простим та зручним методом формування 2,3,4,6,7,8-гексагідропіримідо[2,1-*b*][1,3]тіазину **37** є циклоконденсація тетрагідропіримідин-2(1*H*)-тіону **9a** та 1,3-дибромпропану **14** при кип'ятінні у спирті за присутності Na_2CO_3 . [18, 19]

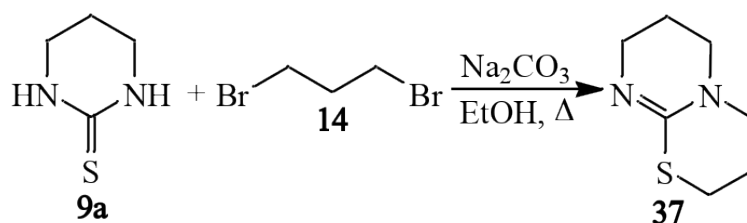
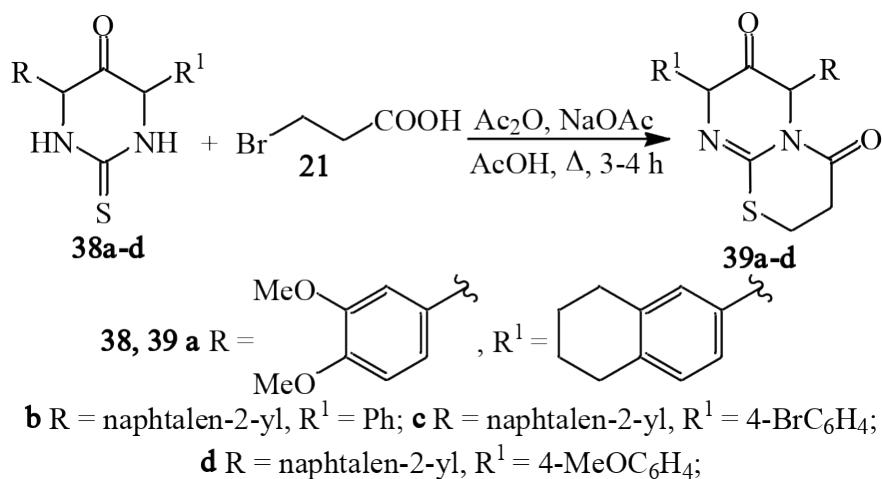

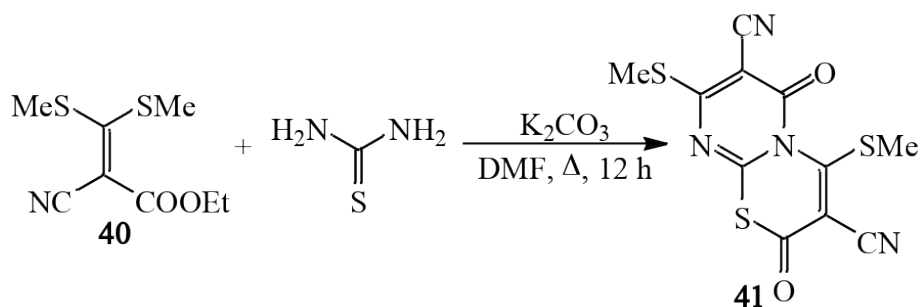
Схема 1.3.1.

Циклоконденсацією 2-тіоксо-тетрагідропіримідин-5(6*H*)-онів **38** із 3-бромпропановою кислотою **21** у льодяній AcOH за присутності $\text{NaOAc}/\text{Ac}_2\text{O}$ отримано ряд 2,3-дигідропіримідо[2,1-*b*][1,3]тіазин-4,7(6*H*,8*H*)-діонів **39**. [20, 21]

Схема 1.3.2.

Синтез 2,6-дигідро-4,8-біс(метилтіо)-2,6-діоксопіримідо[2,1-*b*][1,3]тіазин-3,7-дикарбонітрилу **41** здійснено шляхом реакції етил-2-ціано-3,3-біс(метилтіо)акрилату **40** та тіосечовини в присутності K₂CO₃ в киплячому диметилформаміді (DMF). [22]

Схема 1.3.3.

Автори роботи [23] запропонували ефективний та простий метод отримання високофункціоналізованих піримідо[2,1-*b*][1,3]тіазинів **45**, **46** за допомогою реакції 2-тіоксо-2,3-дигідропіримідин-4(1*H*)-онів **42a-d**, діалкілацетилендикарбоксилатів **43a,b** та ізоціанідів **44a,b**.

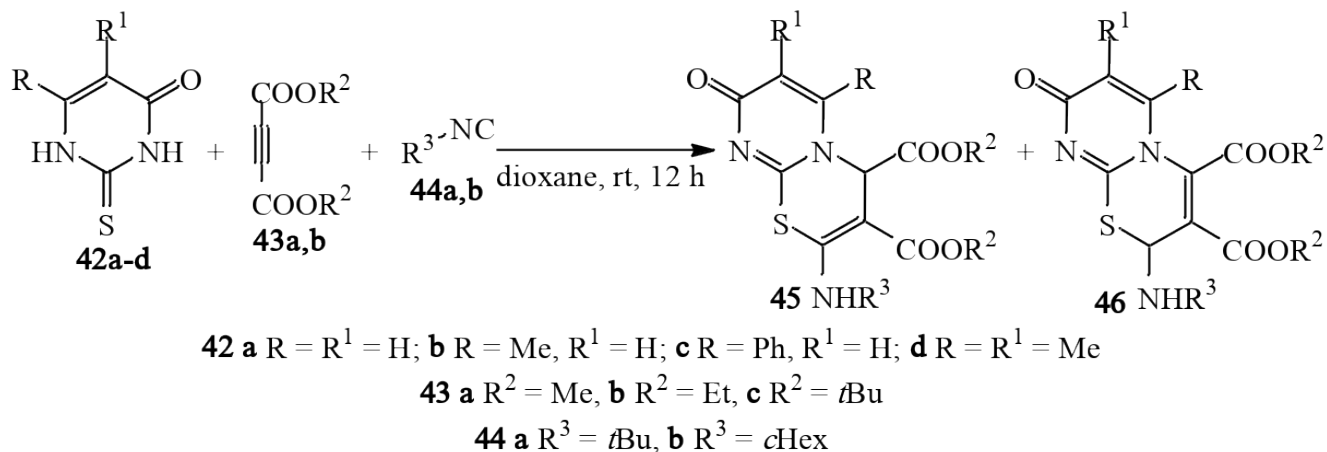

Схема 1.3.4.

* * *

Таким чином, аналіз літературних джерел засвідчив, що піримідо[2,1-*b*] [1,3]тіазинова система є цікавим та важливим будівельним блоком для отримання комбінаторних бібліотек сполук для медичної хімії. Найкраще вивченими у хімічному та біологічному напрямках є три- та поліконденсовані похідні піримідотіазину, тоді як частково гідровані біциклічні системи досліджені значно менше. З огляду на це, предметом магістерської роботи стала розробка нових методів конструювання частково гідрованого піримідо[2,1-*b*]тіазинового ядра.

РОЗДІЛ 2. СИНТЕЗ ТА СТРУКТУРНА МОДИФІКАЦІЯ *S*-АЛКІЛ-3,4,5,6-ТЕТРАГІДРОПРИМІДИН-2-ТІОНУ (обговорення результатів)

Враховуючи значну зацікавленість науковців піримідо[2,1-*b*] [1,3]тіазиновими системами, видавалось обґрунтованим створення загального методологічного підходу до маловивчених частково гідрованих похідних.

2.1. Реакції алкілювання тетрагідропіримідин-2(1*H*)-тіону

Для реалізації поставленого завдання на початковому етапі роботи проведено алкілювання комерційно доступного тетрагідропіримідин-2(1*H*)-тіону **2.1** низкою алкілюючих агентів – аліл бромідом, пропаргіл бромідом та цинаміл хлоридом. Так, реакція вихідної сполуки **2.1** із алкіл галогенідами у спиртовому розчині за кімнатної температури приводила до утворення відповідних гідрогалогенідів 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів **2.2a-c** з виходами 90-97 %.

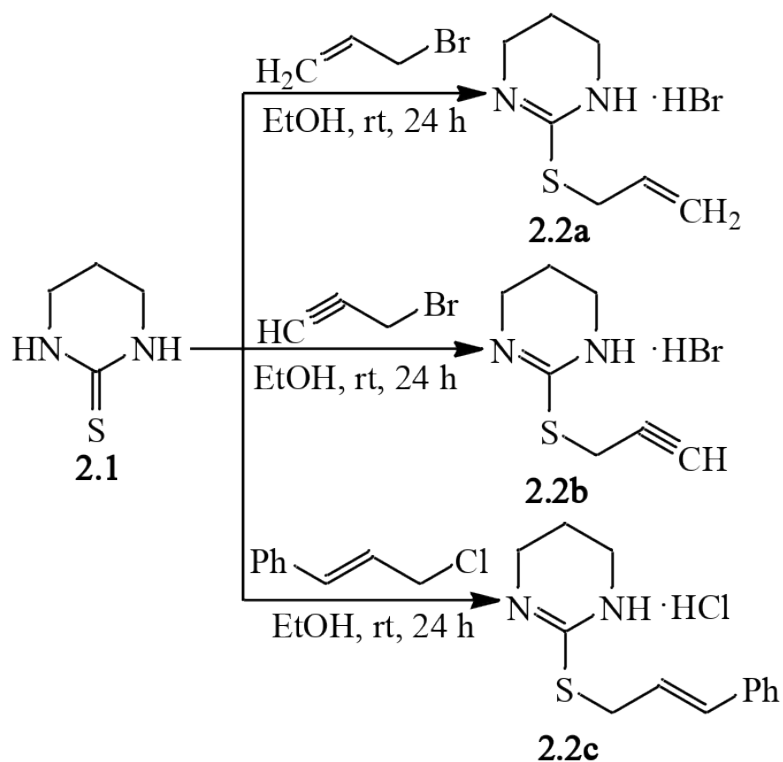

Схема 2.1.1.

Склад та будову синтезованих гідрогалогенідів 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів **2.2a-c** однозначно підтверджено комплексним фізико-хімічним аналізом. Для отриманих сполук **2a,b** було записано спектри ЯМР ^1H (Рис. 2.1, Рис. 2.4), ^{13}C (Рис. 2.2, Рис. 2.5) та АРТ ^{13}C (Рис. 2.3, Рис. 2.6), сполуки **2c** було записано спектр ЯМР ^1H (Рис. 2.7).

Рис. 2.1. Спектр ЯМР ^1H гідроброміду 2-алілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідину
2.2а.

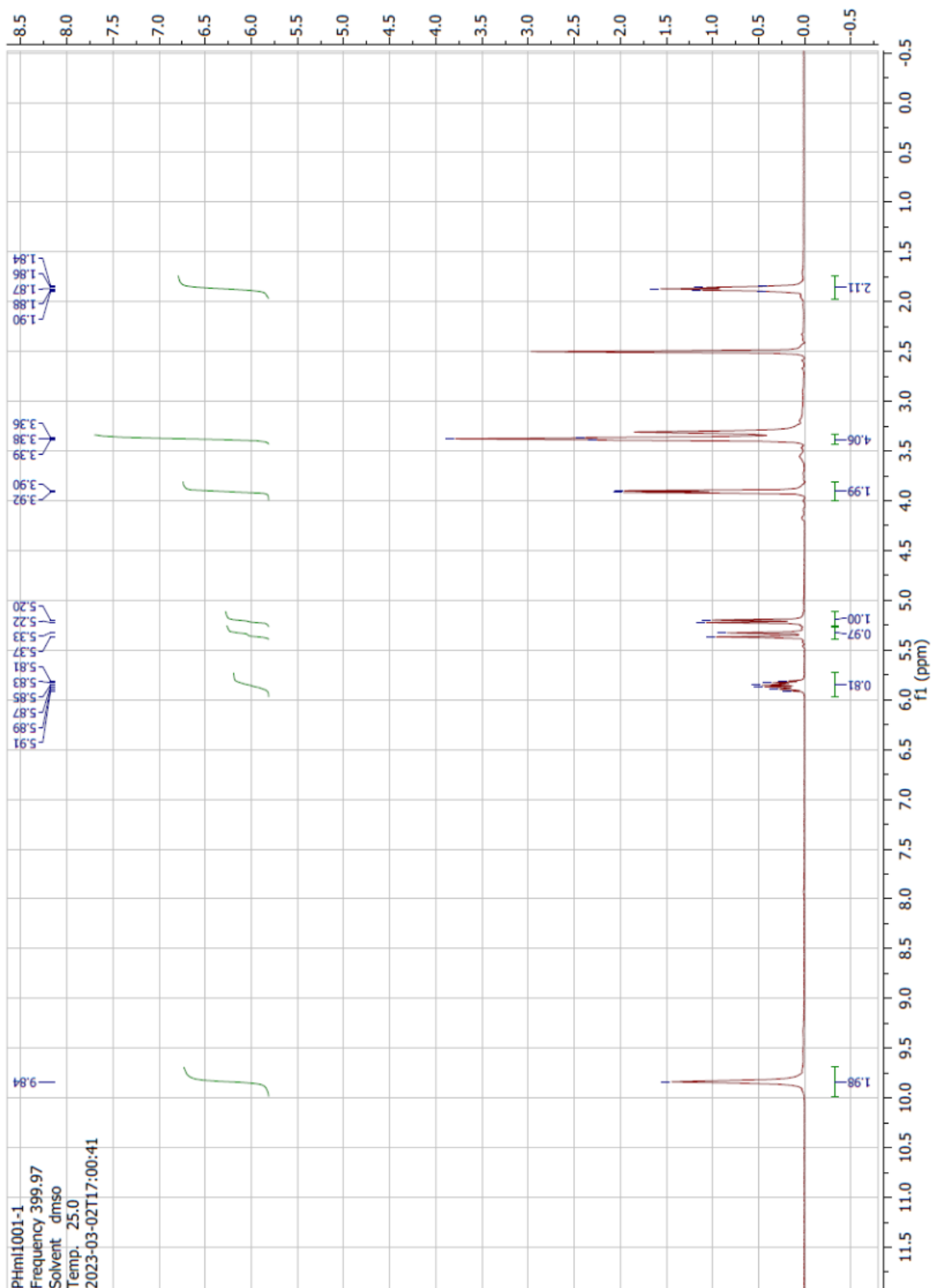

Рис. 2.2. Спектр ЯМР ^{13}C гідроброміду 2-алілію-1,4,5,6-тетрагідропіримідину

2.2а.

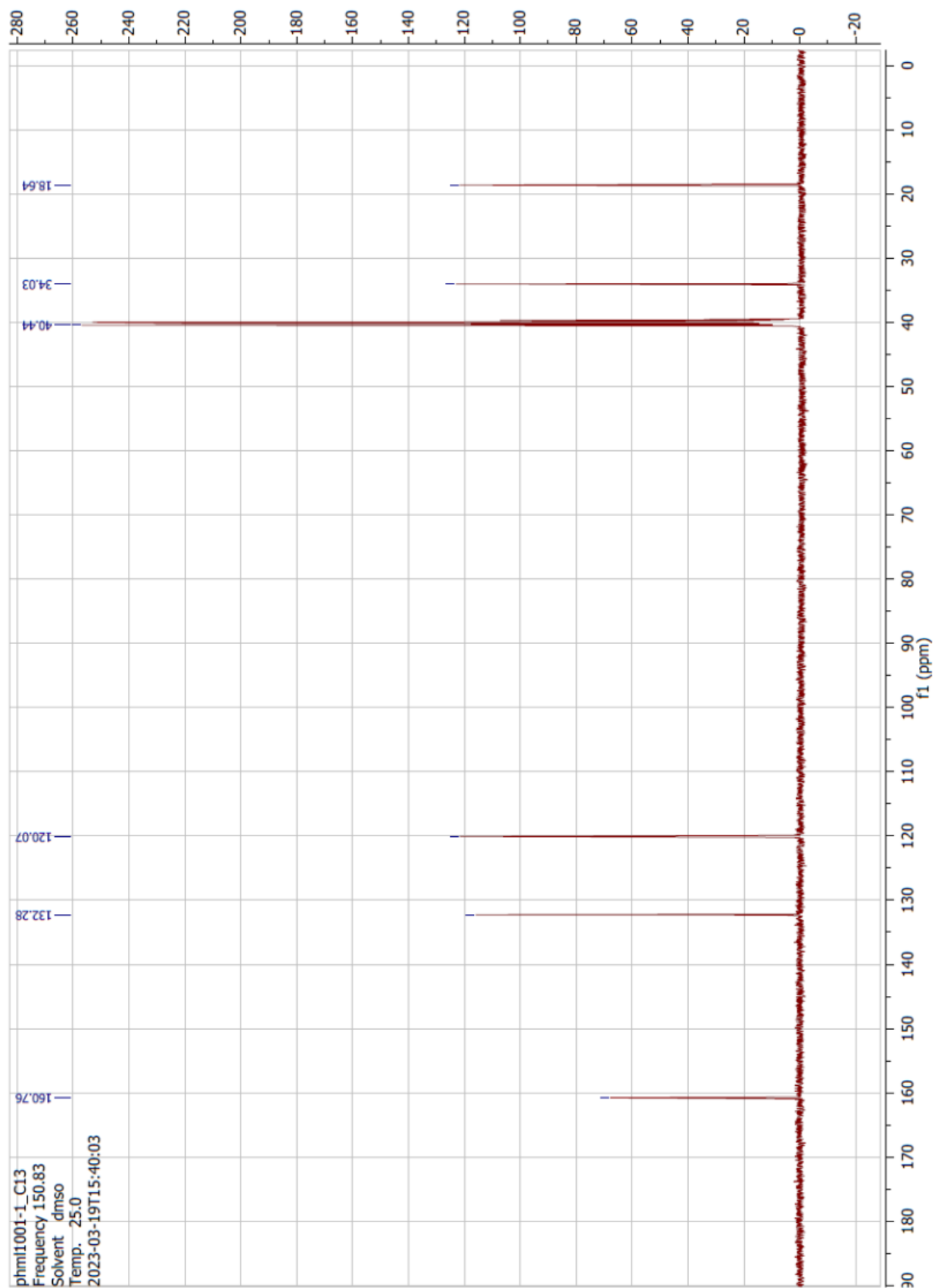

Рис. 2.3. Спектр ЯМР ^{13}C /АРТ гідроброміду 2-алітїо-1,4,5,6-тетрагідропіримідину 2.2а.

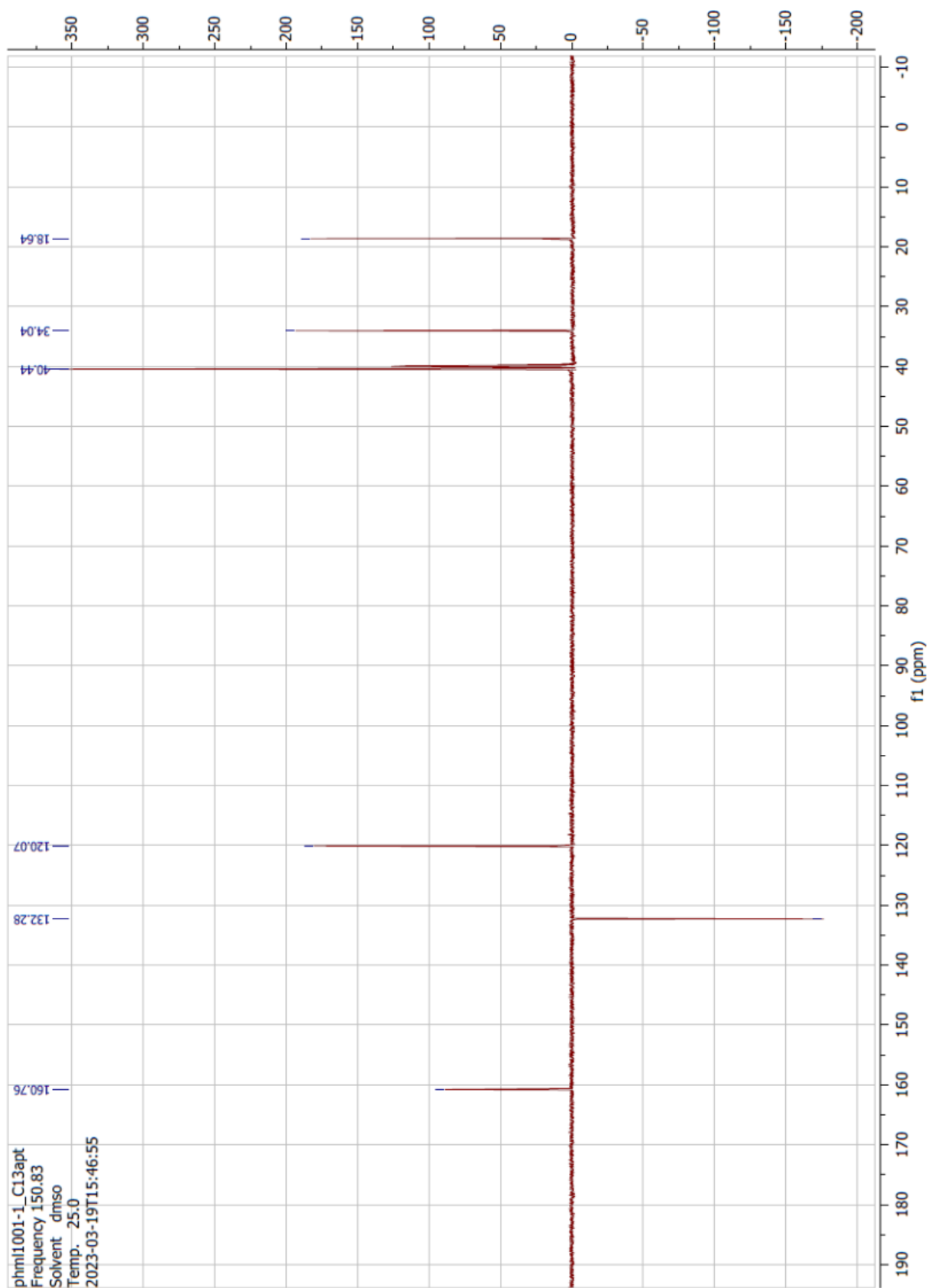

Рис. 2.4. Спектр ЯМР ^1H гідроброміду 2-пропаргілтію-1,4,5,6-тетрагідропіримідину **2.2b**.

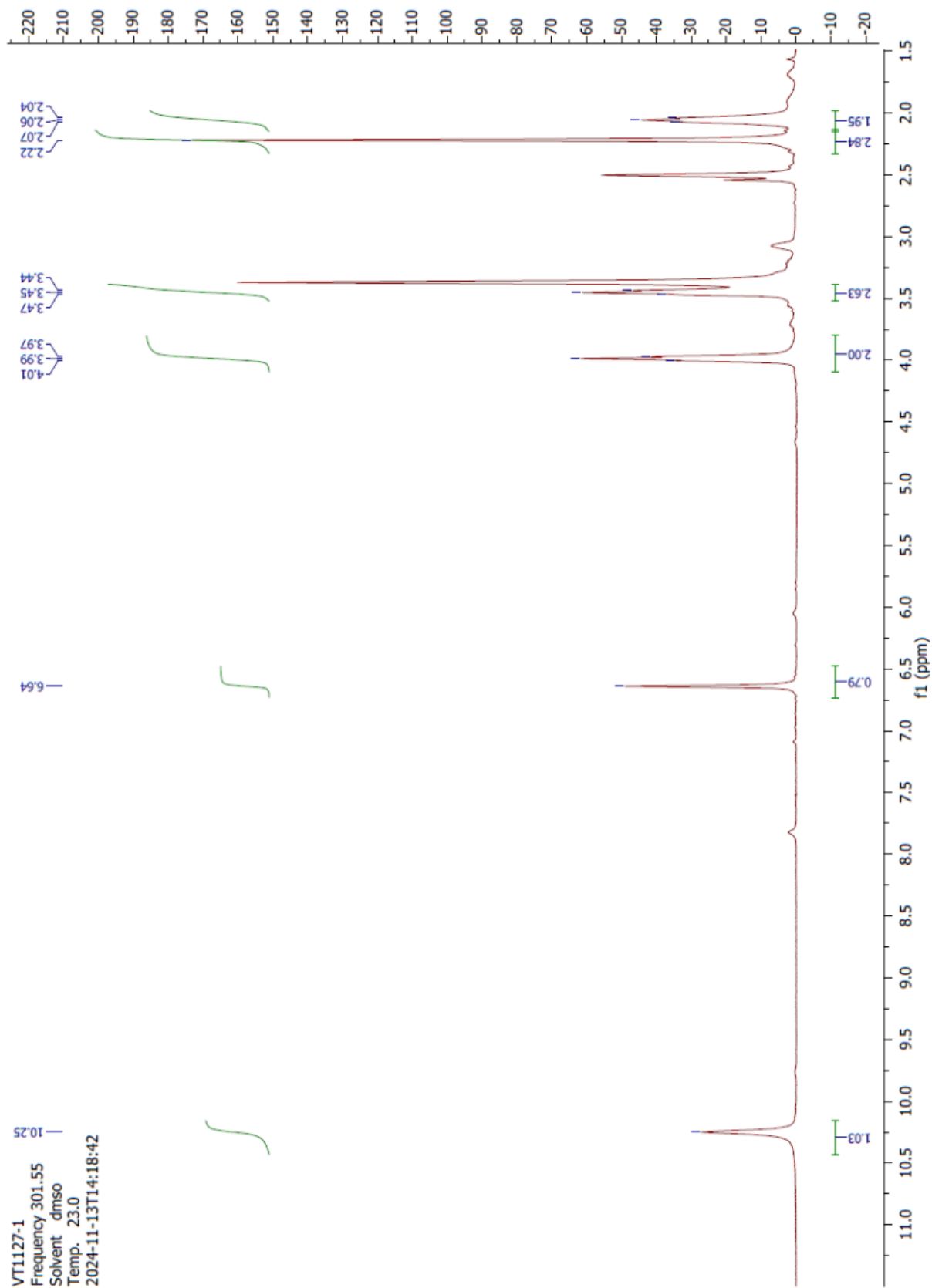

Рис. 2.5. Спектр ЯМР ^{13}C гідроброміду 2-пропаргілтію-1,4,5,6-тетрагідропіримідину 2.2b.

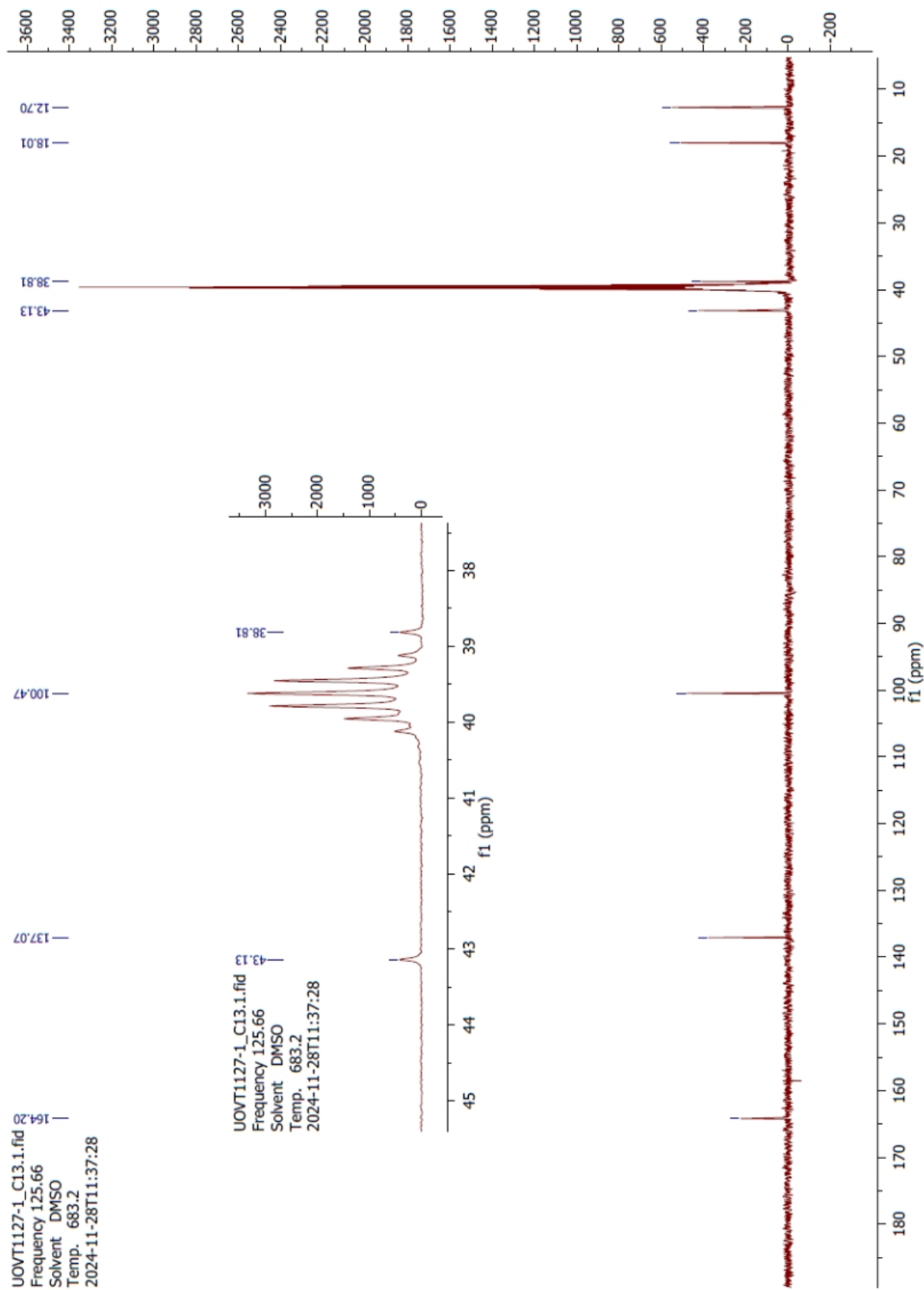

Рис. 2.6. Спектр ЯМР $^{13}\text{C}/\text{APT}$ гідроброміду 2-пропаргілтію-1,4,5,6-тетрагідропіримідину **2.2b**.

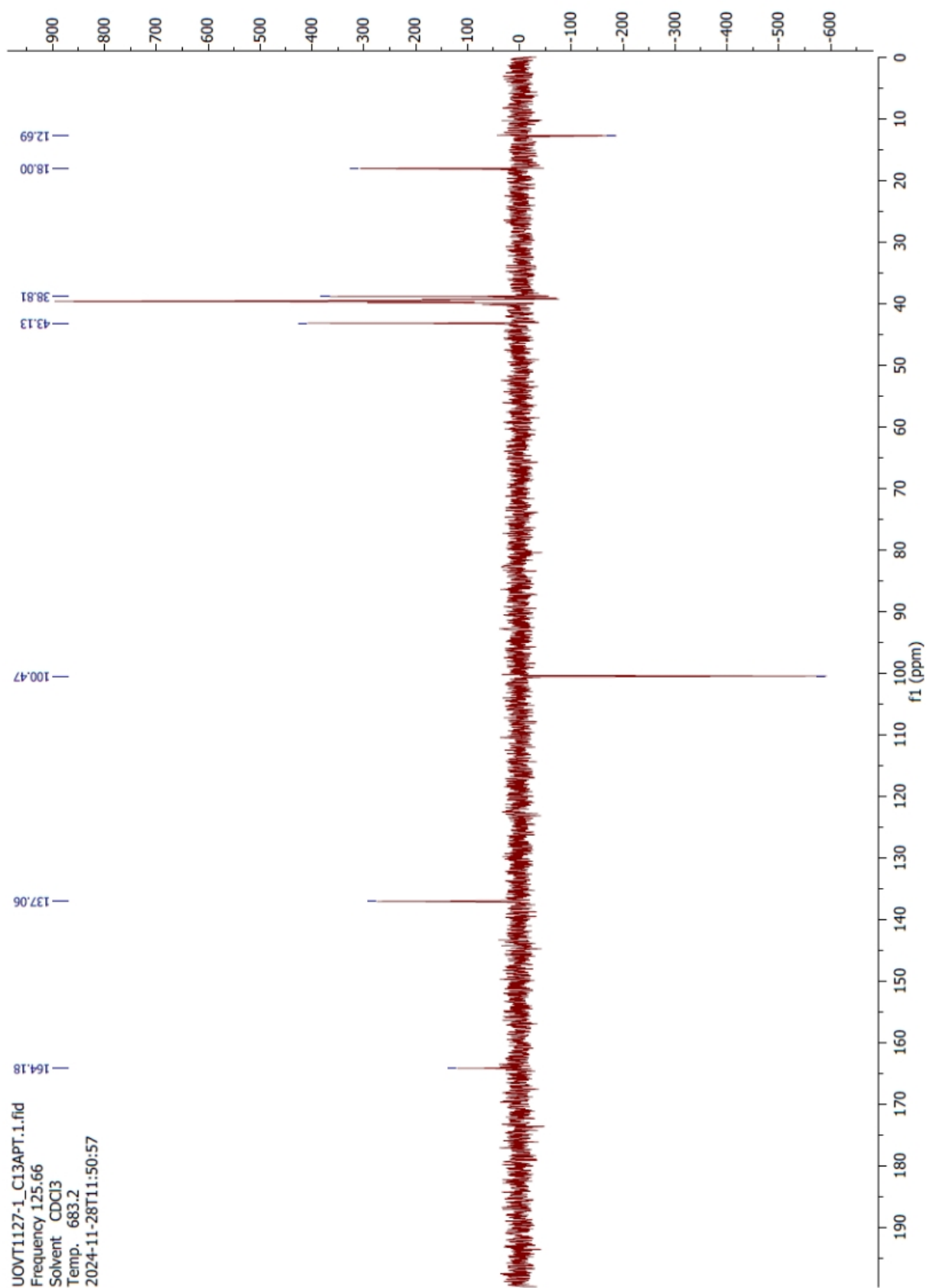
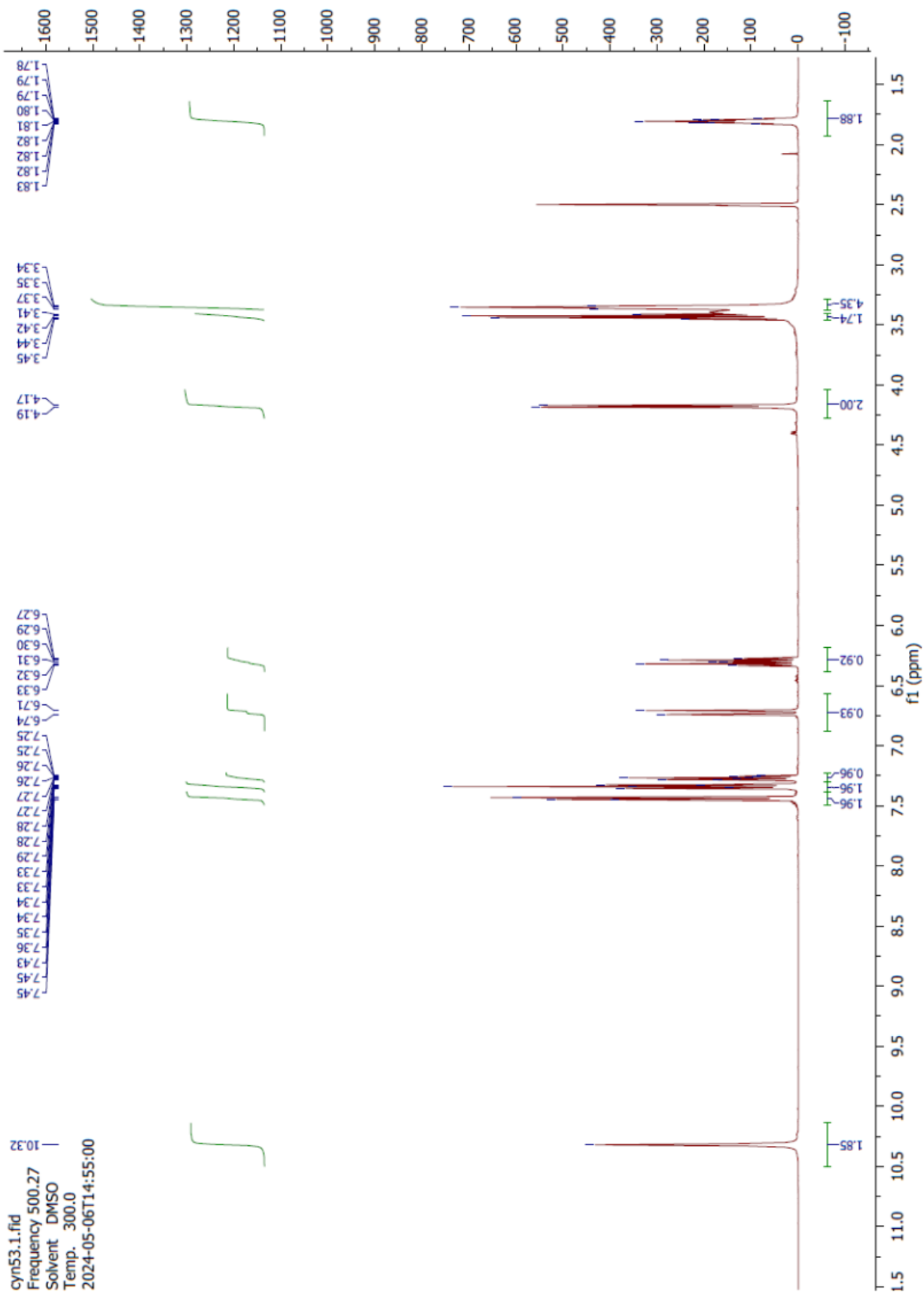

Рис. 2.7. Спектр ЯМР ^1H гідрохлориду 2-цинамільтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідину 2.2с.

2.2. Реакції бромовання 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів

Наявність у структурі гетероциклічної системи реакційноздатного атома галогену дозволяє проводити її подальшу селективну екзофункціоналізацію, саме тому наступним кроком роботи стала структурна модифікація синтезованих гідрогалогенідів 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів **2.2a-c**. Так, при введенні солей **2.2a,c** у реакцію бромовання молекулярним бромом у розчині оцтової кислоти за кімнатної температури отримано відповідні продукти приєднання до кратного зв'язку **2.3a,b** з виходами 30-50 %.

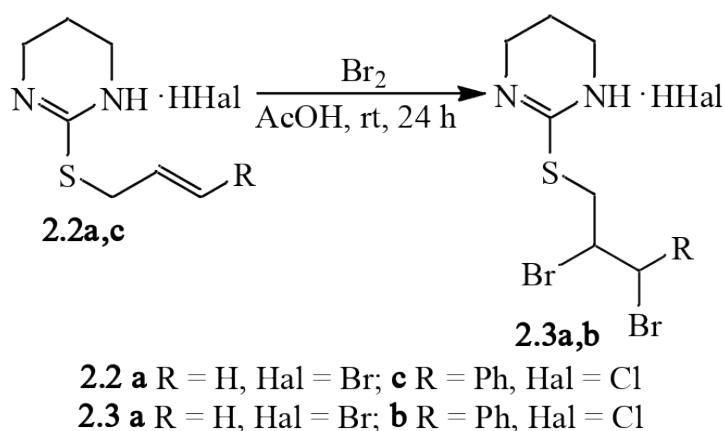

Схема 2.2.1.

Склад та будову синтезованих гідрогалогенідів 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів **2.3a-b** однозначно підтверджено комплексним фізико-хімічним аналізом. Для отриманих сполук **2.3 a,b** було записано спектри ЯМР ^1H (Рис. 2.8, Рис. 2.10) та АРТ ^{13}C (Рис. 2.9).

Рис. 2.8. Спектр ЯМР ^1H гідроброміду 2-[(2,3-дибромопропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину 2.3а.

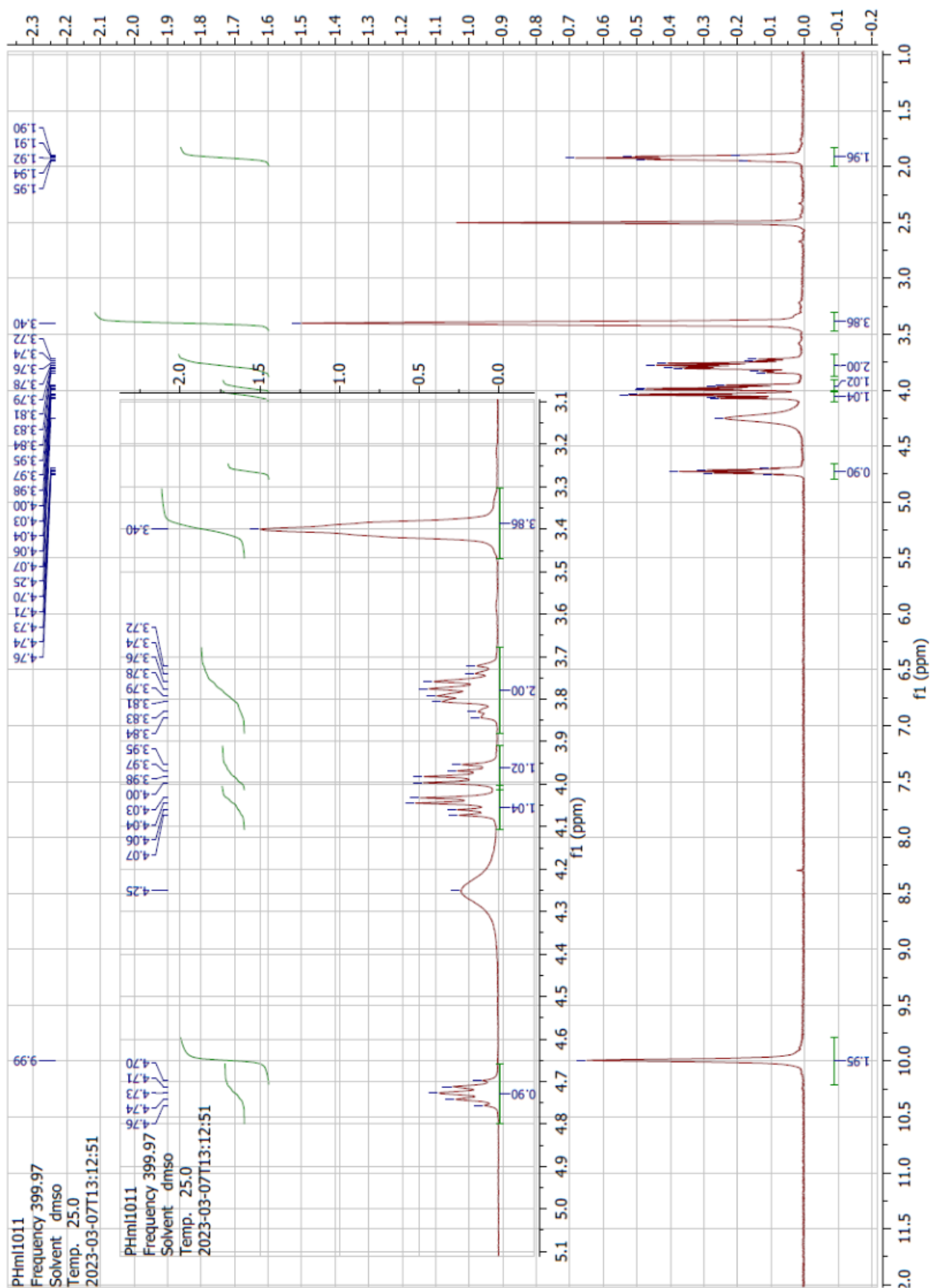

Рис. 2.9. Спектр ЯМР $^{13}\text{C}/\text{APT}$ гідроброміду 2-[(2,3-дибромопропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину **2.4a**.

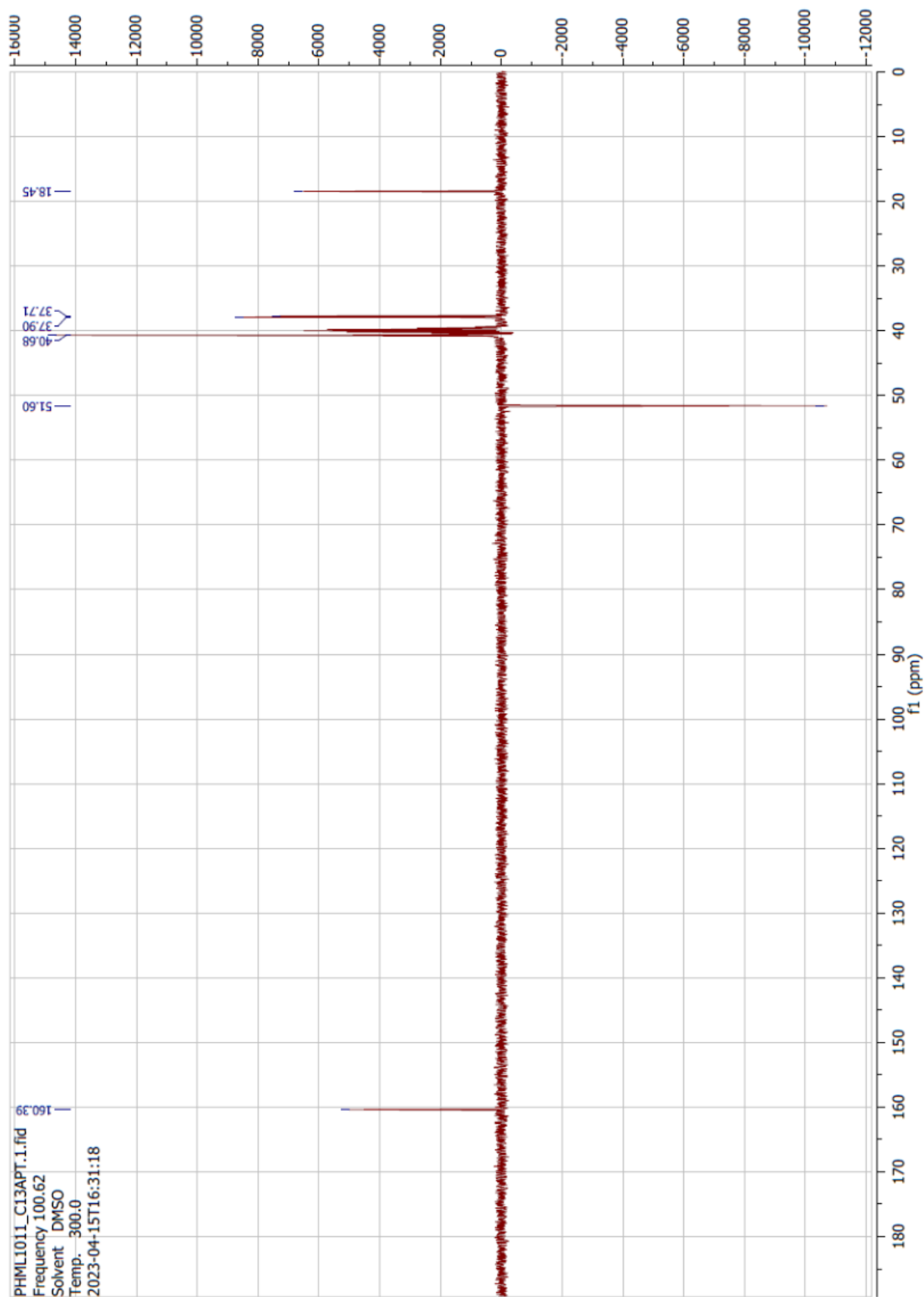
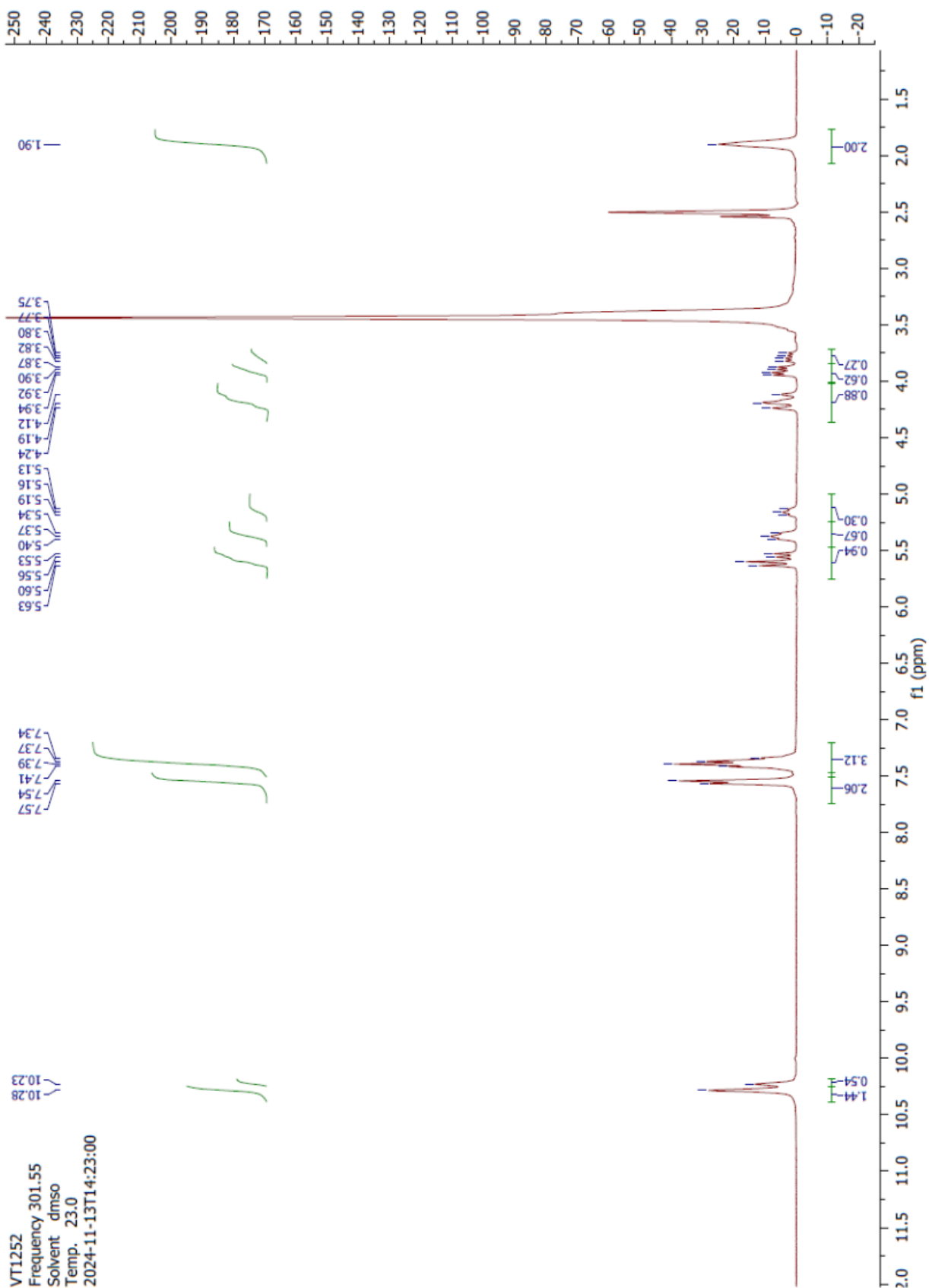

Рис. 2.10. Спектр ЯМР ^1H гідроброміду 2-[(2,3-дибром-3-фенілпропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину **2.3b**.

2.3. Внутрішньомолекулярна циклізація гідроброміду 2-[(2,3-дибромопропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину

Ефективним та зручним інструментом конструювання моно- та поліядерних гетероциклічних систем є реакція внутрішньомолекулярної циклізації.

З огляду на зазначене вище для анелювання тіазинового циклу та побудови піримідо[2,1-*b*]тіазинової системи використано внутрішньомолекулярну циклізацію гідроброміду 2-[(2,3-дибромопропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину **2.3a** під дією натрій ацетату. Так, при обробці сполуки **2.3a** 2 екв. NaOAc у розчині ДМСО при 55-60 °С впродовж 30-40 хв отримано цільовий гідробромід 3-бром-2,3,4,6,7,8-гексагідропіримідо[2,1-*b*]тіазину **2.4** з виходом 52 %.

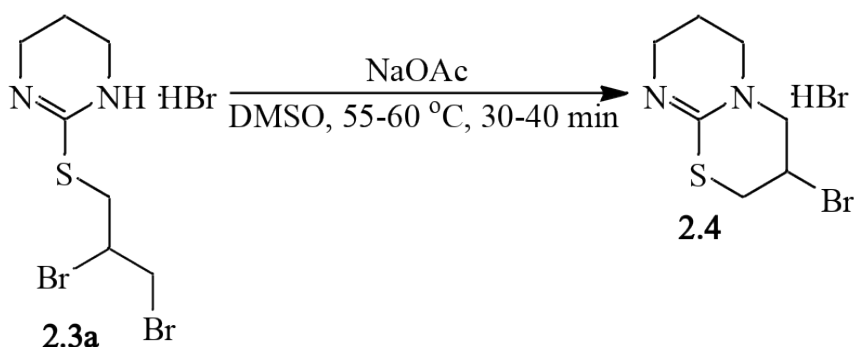
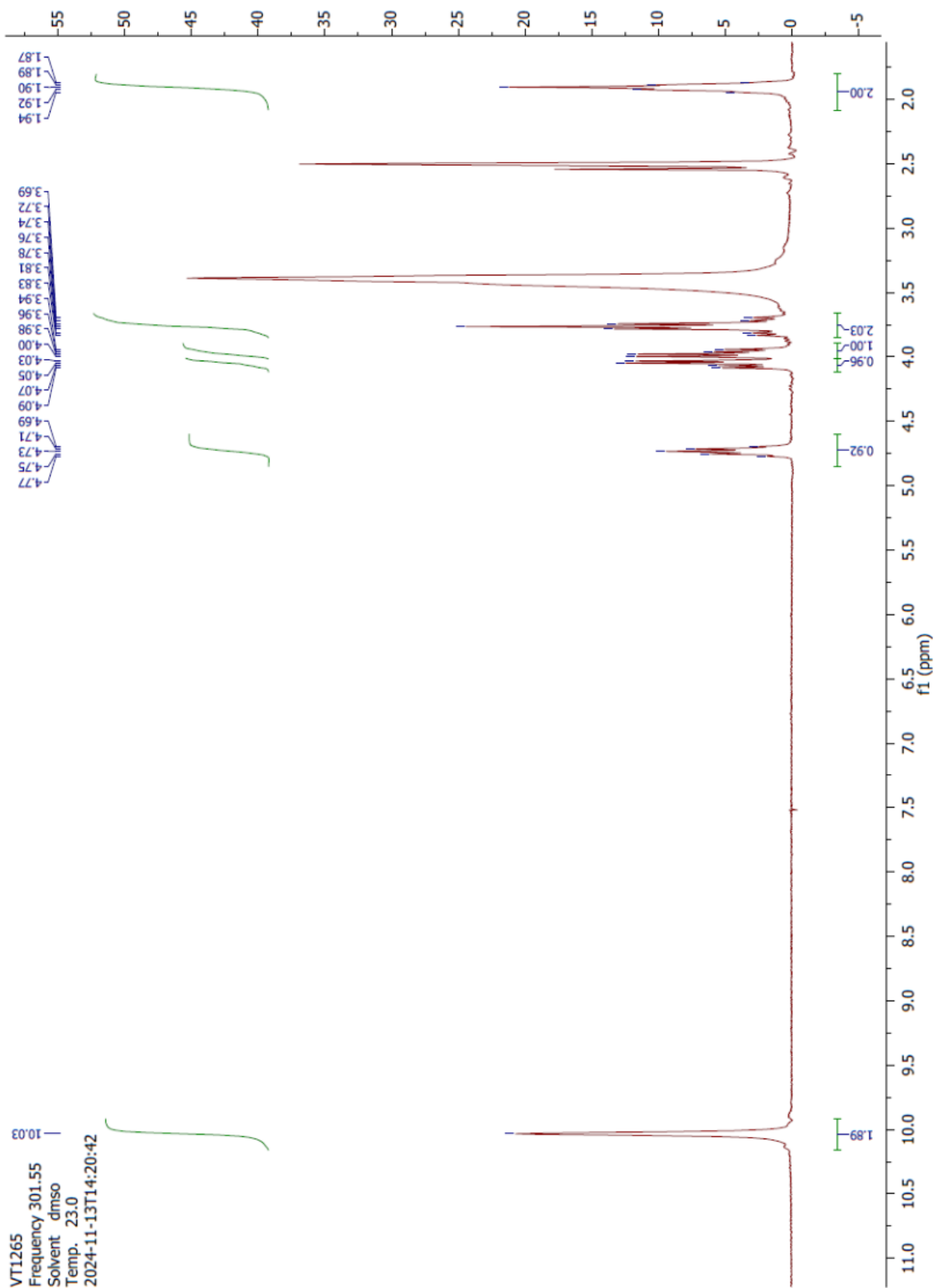

Схема 2.3.1.

Склад та будову синтезованого гідроброміду 3-бром-2,3,4,6,7,8-гексагідропіримідо[2,1-*b*]тіазину **2.4** однозначно підтверджено комплексним фізико-хімічним аналізом. Для отриманої сполуки **2.4** було записано спектр ЯМР ^1H (Рис. 2.11).

Рис. 2.11. Спектр ЯМР ^1H гідроброміду 3-бром-2,3,4,6,7,8-гексагідропіримідо[2,1-*b*]тіазину 2.4.

РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

Спектри ЯМР ^1H і ^{13}C записані на спектрометрі Varian VXR-400 (400 і 126 МГц відповідно) в імпульсному Фур'є-режимі в ДМСО- d_6 , внутрішній стандарт ТМС. Мас-спектри записані на приладі Agilent LC/MSD SL, колонка Zorbax SB-C18, 4.6×15 мм, 1.8 мкм (PN 82(c)75-932), розчинник ДМСО- d_6 , іонізація електророзпиленням при атмосферному тиску. Елементний аналіз виконаний на приладі PerkinElmer ЧН Analyzer серії 2400 в аналітичній лабораторії Інституту органічної хімії НАН України. Температури топлення усіх синтезованих речовин визначались на приладі Сиволобова.

3.1. Експериментальна частина до підрозділу 2.1.

Гідрогалогеніди 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів 2.2а-с. До суспензії 1 г (8.6 ммоль) тетрагідропіримідин-2(1*H*)-тіону **2.1** у 30 мл етанолу при перемішуванні додавали 8.6 ммоль відповідного алкіл галогеніду. Реакційну суміш перемішували при кімнатній температурі протягом 24 год. Розчинник випарювали до олієподібного залишку, який далі використовували без додаткової очистки.

Гідробромід 2-алілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідину 2.2а. Вихід: 2 г (97%), т. топл. олія. ЯМР ^1H спектр, DMSO- d_6 , δ , м.ч. (КССВ, J , Гц): 1.84-1.90 м (2H, CH_2), 3.36-3.39 м (4H, 2CH_2), 3.90-3.92 м (2H, CH_2), 5.21 д (1H, $^3J = 8.0$, $\text{CH}=\text{}$), 5.35 д (1H, $^2J = 16.0$, $\text{CH}=\text{}$), 5.81-5.91 м (1H, $\text{CH}_{\text{аліл}}$), 9.84 с (2H, $\text{NH}+\text{HBr}$). ЯМР ^{13}C спектр, DMSO- d_6 , δ , м.ч.: 18.6 (C^5), 34.0 (C^6), 40.4 (C^4+CH_2), 120.1 ($\text{CH}_2=\text{}$), 132.3 ($\text{CH}=\text{}$), 160.8 (C^2). Мас-спектр, m/z : 157 $[\text{M}+\text{H}]^+$. Знайдено, %: С 35.67; Н 5.50; N 12.00. $\text{C}_7\text{H}_{13}\text{BrN}_2\text{S}$. Вирахувано, %: С 35.45; Н 5.53; N 11.81.

Гідробромід 2-пропаргілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідину 2.2б. Вихід: 1.6 г (80%), т. топл. олія. ЯМР ^1H спектр, DMSO- d_6 , δ , м.ч. (КССВ, J , Гц): 1.99-2.09 м (2H, CH_2), 2.22 с (2H, CH_2), 3.43-3.47 м (2H, CH_2), 3.97-4.00 м (2H, CH_2), 6.64 с (1H, $\text{CH}\equiv$), 10.25 с (1H, NH), протон HBr знаходиться в обміні з водою. ЯМР ^{13}C спектр, DMSO- d_6 , δ , м.ч.: 12.7 (CH_2), 18.0 (C^5), 38.8 (C^6), 43.1 (C^4), 100.5 ($\text{CH}\equiv$), 137.1 ($\text{C}\equiv$), 164.2 (C^2). Мас-спектр, m/z : 155 $[\text{M}+\text{H}]^+$. Знайдено, %: С 35.96; Н 4.68; N 12.08. $\text{C}_7\text{H}_{11}\text{BrN}_2\text{S}$. Вирахувано, %: С 35.75; Н 4.72; N 11.91.

Гідрохлорид 2-цинамілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідину 2.2с. Вихід: 2 г (90%), т. топл. олія. ЯМР ^1H спектр, $\text{DMSO-}d_6$, δ , м.ч. (КССВ, J , Гц): 1.78-1.83 м (2H, CH_2), 3.34-3.37 м (2H, CH_2), 3.41-3.45 м (2H, CH_2), 4.18 д (2H, $^2J = 10.0$, CH_2), 6.27-6.33 м (1H, $\text{CH}=\text{}$), 6.71-6.74 м (1H, $\text{CH}=\text{}$), 7.25-7.29 м (1H, $\text{H}_{\text{аром}}$), 7.33-7.36 м (2H, $\text{H}_{\text{аром}}$), 7.43-7.45 м (2H, $\text{H}_{\text{аром}}$), 10.32 с (2H, $\text{NH}+\text{HCl}$). Мас-спектр, m/z : 233 $[\text{M}+\text{H}]^+$. Знайдено, %: С 58.29; Н 6.33; N 10.57. $\text{C}_{13}\text{H}_{17}\text{ClN}_2\text{S}$. Вирахувано, %: С 58.09; Н 6.37; N 10.42.

3.2. Експериментальна частина до підрозділу 2.2.

Гідрогалогеніди 2-[(2,3-дибром-3-*R*-пропіл)тіо]-1,4,5,6-]1,4,5,6-тетрагідропіримідинів 2.3а,в. До розчину 2.1 ммоль відповідного гідрогалогеніду 2-алкілтіо-1,4,5,6-тетрагідропіримідину 2.2а,с у 5 мл оцтової кислоти при інтенсивному перемішуванні прикапували 2.1 ммоль розчину бром у 5 мл оцтової кислоти. Реакційну суміш перемішували при кімнатній температурі протягом 24 год. Утворений осад відфільтровували, промивали МТБЕ та сушили на повітрі.

Гідробромід 2-[(2,3-дибромпропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину 2.3а. Вихід: 1 г (60%), т. топл. олія.. ЯМР ^1H спектр, $\text{DMSO-}d_6$, δ , м.ч. (КССВ, J , Гц): 1.90-1.95 м (2H, CH_2), 3.38-3.43 м (4H, 2CH_2), 3.72-3.84 м (2H, CH_2), 3.95-4.00 м (1H, CH_2), 4.04-4.07 м (1H, CH_2), 4.70-4.76 м (1H, CH), 9.99 с (2H, $\text{NH}+\text{HBr}$). ЯМР ^{13}C спектр, $\text{DMSO-}d_6$, δ , м.ч.: 18.5 (C^5), 37.7 (C^6), 37.9 (CH_2Br), 40.7 (C^4+CH_2), 51.6 (CHBr), 160.4 (C^2). Мас-спектр, m/z : 317 $[\text{M}+\text{H}]^+$. Знайдено, %: С 21.40; Н 3.27; N 7.20. $\text{C}_7\text{H}_{13}\text{Br}_3\text{N}_2\text{S}$. Вирахувано, %: С 21.18; Н 3.30; N 7.06.

Гідрохлорид 2-[(2,3-дибром-3-фенілпропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину 2.3в. Вихід: 0.8 г (50%), т. топл. 163.5-164.5 °С. ЯМР ^1H спектр, $\text{DMSO-}d_6$, δ , м.ч. (КССВ, J , Гц): 1.87-1.92 м (2H, CH_2), 3.75-3.94 м (1H, CH_2), 4.12-4.24 м (1H, CH_2), 5.13-5.19, 5.34-5.40 м (1H, CH_2), 5.53-5.63 м (1H, CH_2), 7.34-7.41 м (3H, $\text{H}_{\text{аром}}$), 7.54-7.57 м (2H, $\text{H}_{\text{аром}}$), 10.23-10.28 м (2H, $\text{NH}+\text{HCl}$). Мас-спектр, m/z : 393 $[\text{M}+\text{H}]^+$. Знайдено, %: С 36.62; Н 3.98; N 6.39. $\text{C}_{13}\text{H}_{17}\text{Br}_2\text{ClN}_2\text{S}$. Вирахувано, %: С, 36.43; Н, 4.00; N, 6.54.

3.3. Експериментальна частина до підрозділу 2.3.

Гідробромід 3-бром-2,3,4,6,7,8-гексагідропіримідо[2,1-*b*]тіазину **2.4**. До розчину 1 г (2.5 ммоль) гідроброміду 2-[(2,3-дибромопропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину **2.3a** у 3 мл ДМСО додали 0.41 г (5 ммоль) NaOAc. Реакційну суміш нагрівали при 55-60 °С впродовж 30-40 хв. Утворений осад відфільтровували, промивали діетиловим етером, гексаном та сушили на повітрі. Вихід: 0.51 г (65%), т. топл. 88-89 °С. ЯМР ¹H спектр, DMSO-*d*₆, δ, м.ч. (КССВ, *J*, Гц): 1.87-1.94 м (2H, CH₂), 3.69-3.83 м (2H, CH₂), 3.94-4.00 м (1H, CH₂), 4.04-4.09 м (1H, CH₂), 4.69-4.77 м (1H, CH), 10.03 с (2H, NH+HBr). Мас-спектр, *m/z*. 236 [M+H]⁺. Знайдено, %: С 26.84; Н 3.87; N 8.72. C₇H₁₃Br₂N₂S. Вирахувано, %: С 26.60; Н 3.83; N 8.86.

ВИСНОВКИ

1. Проведено пошук та ґрунтовний аналіз літературних джерел, що стосуються методів конструювання піримідо[2,1-*b*]тіазинових похідних.
2. Підібрано оптимальні умови та проведено реакції алкілювання комерційно доступного тетрагідропіримідин-2(1*H*)-тіону низкою алкіл галогенідів з отриманням відповідних гідрогалогенідів *S*-алкіл-3,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-тіонів.
3. Встановлено, що бромовання гідрогалогенідів *S*-алкіл-3,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-тіонів легко та селективно протікає за кімнатної температури в оцтовій кислоті з утворенням гідрогалогенідів 2-[(2,3-дибром-3-*R*-пропіл)тіо)-1,4,5,6-]-1,4,5,6-тетрагідропіримідинів.
4. Знайдено, що внутрішньомолекулярна циклізація гідроброміду 2-[(2,3-дибромпропіл)тіо]-1,4,5,6-тетрагідропіримідину під дією натрій ацетату. у розчині ДМСО при 55-60 °С впродовж 30-40 хв є зручним методом синтезу гідроброміду 3-бром-2,3,4,6,7,8-гексагідропіримідо[2,1-*b*]тіазину з виходом 52 %.
5. За результатами комплексного фізико-хімічного аналізу однозначно підтверджено будову синтезованих сполук.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Abd Rehan, T. (2024). Review on different five-membered heterocyclic aromatic compounds and their pharmaceutical applications. *Global scientific journal*, 12(6), 266–267.
2. Introduction. (2022). *У Comprehensive Heterocyclic Chemistry IV* (с. ix—x). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/b978-0-12-818655-8.09996-0>
3. Ebenezer, O., Jordaan, M. A., Carena, G., Bono, T., Shapi, M., & Tuszynski, J. A. (2022). An Overview of the Biological Evaluation of Selected Nitrogen-Containing Heterocycle Medicinal Chemistry Compounds. *International Journal of Molecular Sciences*, 23(15), 8117. <https://doi.org/10.3390/ijms23158117>
4. Kumar, A., Singh, A. K., Singh, H., Vijayan, V., Kumar, D., Naik, J., Thareja, S., Yadav, J. P., Pathak, P., Grishina, M., Verma, A., Khalilullah, H., Jaremko, M., Emwas, A.-H., & Kumar, P. (2023). Nitrogen Containing Heterocycles as Anticancer Agents: A Medicinal Chemistry Perspective. *Pharmaceuticals*, 16(2), 299. <https://doi.org/10.3390/ph16020299>
5. Sun, Z., & Wang, J. (2021). One-Pot synthesis of cyclic isothioureas. *Synlett*. <https://doi.org/10.1055/a-1580-0899>
6. Wu, S., Lei, X., Fan, E., & Sun, Z. (2018). Thermolysis-induced two- or multicomponent tandem reactions involving isocyanides and sulfenic-acid-generating sulfoxides: Access to diverse sulfur-containing functional scaffolds. *Organic Letters*, 20(3), 522–525. <https://doi.org/10.1021/acs.orglett.7b03593>
7. Okazaki, S., Oishi, S., Mizuhara, T., Shimura, K., Murayama, H., Ohno, H., Matsuoka, M., & Fujii, N. (2015). Investigations of possible prodrug structures for 2-(2-mercaptophenyl)tetrahydropyrimidines: Reductive conversion from anti-HIV agents with pyrimidobenzothiazine and isothiazolopyrimidine scaffolds. *Organic & Biomolecular Chemistry*, 13(16), 4706–4713. <https://doi.org/10.1039/c5ob00301f>
8. Chen, D., Wu, J., Yang, J., Huang, L., Xiang, Y., & Bao, W. (2012). Cascade syntheses of aza[2,1-b][1,3]-benzothiazinone heteropolycyclic compounds from cyclic thiourea catalyzed by Cu(I). *Tetrahedron Letters*, 53(52), 7104–7107. <https://doi.org/10.1016/j.tetlet.2012.10.088>

9. Rashad, A. E., Sayed, H. H., Shamroukh, A. H., & Awad, H. M. (2005). Preparation of some fused pyridopyrimidine and pyridothienotriazine derivatives for biological evaluation. *Phosphorus, Sulfur, and Silicon and the Related Elements*, 180(12), 2767–2777. <https://doi.org/10.1080/104265090968118>
10. Orysyk, V. V., Zborovskii, Y. L., Staninets, V. I., Dobosh, A. A., & Khripak, S. M. (2003). Synthesis of thiazino- and thiazoloquinazolinones by cyclization of s-(2-propenyl) derivatives of 2-thioxo-2,3-dihydro-4(1h)-quinazolinone. *Chemistry of Heterocyclic Compounds*, 39(5), 640–644. <https://doi.org/10.1023/a:1025154317771>
11. Rashad, A. E., Sayed, H. H., Shamroukh, A. H., & Awad, H. M. (2005). Preparation of some fused pyridopyrimidine and pyridothienotriazine derivatives for biological evaluation. *Phosphorus, Sulfur, and Silicon and the Related Elements*, 180(11), 2533–2541. <https://doi.org/10.1080/104265090968118>
12. Yadav, A. K., & Gupta, M. (2014). A facile clean synthesis of pyrido[2,3-d]pyrimidine and their derivatives in ionic liquids. *Indian Journal of Chemistry, Section B: Organic Chemistry Including Medicinal Chemistry*, 53B(10), 1247–1254.
13. Kobayashi, K., Inouchi, H., & Konishi, M. (2014). A simple synthesis of 4-hydroxy-3,4-dihydropyrido[3,4-d]pyrimidine-2(1h)-thione derivatives by the reaction of 3-isothiocyanatopyridin-4-yl ketones with primary amines. *Heterocycles*, 89(9), 2168. <https://doi.org/10.3987/com-14-13058>
14. Chowdhury, A. Z. M. S., Shibata, Y., Morita, M., Kaya, K., & Hiratani, K. (2001). Synthesis of new heterocondensed pteridines. *Journal of Heterocyclic Chemistry*, 38(5), 1173–1177. <https://doi.org/10.1002/jhet.5570380522>
15. Asadi, M., Masoomi, S., Ebrahimi, S. M., Mahdavi, M., Saeedi, M., Shafiee, A., & Foroumadi, A. (2014). Convenient and sequential one-pot route for synthesis of 2-thioxoquinazolinone and quinazolinobenzothiazinedione derivatives. *Monatshefte für Chemie - Chemical Monthly*, 145(3), 497–504. <https://doi.org/10.1007/s00706-013-1110-8>
16. Cui, J., Zhang, T., Wang, J., Liu, D., Wang, J., Liu, J., & Shen, G. (2019). Synthesis of imidazobenzothiazine and primidobenazothiazine derivatives via the

- classic Ullmann cross-coupling reaction of 1,8-diiodonaphthalene with 1H-benzo[d]imidazole-2-thiols or 2-thiouracils. *Synthetic Communications*, 49(8), 1076–1082. <https://doi.org/10.1080/00397911.2019.1587774>
17. Firoozi, N., Bakavoli, M., Eshghi, H., & Ramezani, N. (2017). Regioselective synthesis of new 5-methyl-5H-pyrimido[4',5':4,5][1,3]thiazino [3,2-a]perimidines. *Journal of Sulfur Chemistry*, 38(5), 488–495. <https://doi.org/10.1080/17415993.2017.1318877>
18. Birman, V. B., Li, X., & Han, Z. (2007). Nonaromatic amidine derivatives as acylation catalysts. *Organic Letters*, 9(1), 37–40. <https://doi.org/10.1021/ol0623419>
19. Bai, J., Wang, J., Wang, Y., & Zhang, L. (2018). Dual catalysis system for ring-opening polymerization of lactones and 2,2-dimethyltrimethylene carbonate. *Polymer Chemistry*, 9(39), 4875–4881. <https://doi.org/10.1039/c8py01230j>
20. Mohamed, S. F., Flefel, E. M., Amr, A. E.-G. E., & Abd El-Shafy, D. N. (2010). Anti-HSV-1 activity and mechanism of action of some new synthesized substituted pyrimidine, thiopyrimidine and thiazolopyrimidine derivatives. *European Journal of Medicinal Chemistry*, 45(4), 1494–1501. <https://doi.org/10.1016/j.ejmech.2009.12.057>
21. Youssef, M. M., Mohamed, S. F., Kotb, E. R., & Salama, M. A. (2009). A novel synthesis of some new pyrimidine, thiazolopyrimidine and pyrazole derivatives using diarylepoxypropanones as precursors. *World Journal of Chemistry*, 4(2), 149–156.
22. Vartale, S. P., Sirsat, S. B., & Halikar, N. K. (2013). Simple and efficient synthesis of substituted pyrimido[2,1-b][1,3]thiazines. *Heterocyclic Communications*, 19(3). <https://doi.org/10.1515/hc-2013-0011>
23. Baharfar, R., Baghbanian, S. M., & Vahdat, S. M. (2011). An efficient one-pot synthesis of pyrimido[2,1-b][1,3]thiazine derivatives by reaction of activated acetylenes, thiouracils, and isocyanides. *Tetrahedron Letters*, 52(45), 6018–6020. <https://doi.org/10.1016/j.tetlet.2011.09.008>

24. Волошина О.С. Доклінічні дослідження лікарських засобів: конспект лекцій для студ. напряму підготовки 6.051401 «Біотехнологія» ден. та заоч. форм навч. / О.С. Волошина. – К.: НУХТ, **2013**. – 102 с.
25. Глубіш П.А. Органічний синтез: навч. посібник. Частина I. / П.А. Глубіш. – К.: ІЗМН, **1997**. – 320 с.
26. Ранський А.П. Органічна хімія. Теорія та практикум / А.П. Ранський, М.В. Євсєєва, О.А. Гордієнко. – Вінниця, **2009**.